

קנג א מיי פ"ד מהלכת
גניבה ה"ג טו"ח"מ
סי (טז) שני:
קנד ב מיי ט"ז ה"ג ב:
קנה ג מיי פ"ו מהל'
שאלה ופקדון ה"ג א
קנג עשין פ"ח טו"ח"מ
סי ר"ד פ"ד טו"ח"מ
טעין ב:

מוסף רש"י

צריכין כפירה במקצת
והודאה במקצת.
כשנזכר האמרות בהן
כגון שומר חנם לשבע
שנגנבה, ושומר שכר לשבע
שנאנסה ושאל לשבע
שמה ממלכה, צריכין
כפירה וכו' (ב"ב צח).
שלוש שבועות משיבועין
ארתו. לשומר חנם טעון
נגנבה (ט"ז א). שבועה
שלא שלחתי בה יד.
לעשות מלאכה, דאי שלח
בה יד היו גזלן עליה
ומחייב באונסיה ואפילו
נאנסה ברשותיה היא
קיימת ודיקה היא (ט"ז).

עד שישלח בו יד. והא דקמני לעיל (דף קז.) והעדים מעידים אותו שנגנז משלם תשלומי כפל היינו ששלח בו יד:

הוא י"ד ויצא ידו בע"ים בשבועה ראשונה. דלע"ג שהודה שלשקר נשבע אין חייב מן הדין ליטבע פעם שניה שנגנז

כמו שחזר וטוען אלף נאמן שלא בשבועה לומר שנגנז במגו דאי בעי אמר באמת נשבעתי והיה פטור והא קמ"ל לע"ג שמושבע מפ"ד כגון שטענו בפניו ז"ד אחר שלא היו יודעים שנשבע כבר קודם והשביעוהו עתה לפטור כיון שזמן הדין לא היה לו ליטבע: **וישלח בו יד פטור.** והא דאמר לעיל והעדים מעידים אותו שאכלו משלם תשלומי כפל ז"ל כגון שאכלו לאחר שבועה ונראה לדוקא קאמר ושלח דגזירת הכתוב היא כדקאמר אס לא שלח הא שלח פטור אבל כופר בפקדון לע"ג דאמר רב ששת לעיל הכופר בפקדון נעשה עליו גזלן כפל מיהא מחייב דהא דקאמר נעשה עליו גזלן היינו להתחייב באונסין: **והלא שלש שבועות משיבועין ארתו.** וכר"ן כולוהו דאי נשבע שלא פשעתי אכתי חיישין שמה ברשותו הוא ובאמת נשבע וכשנשבע שאינה ברשותו איכא למיחש שמה שלח בה יד ומתחייב לע"ג פ שלח פשע ואינה ברשותו: **מאי לאו שרא שלחתי בו.** ה"ג ה"מ לאומדי לרבי חייב ז"ר יוסף ולימא מאי לאו [שלח] שלחתי דומיא דלח פשעתי ולשוני לא דומיא דלח ברשותי:

מה שבועה שלא פשעתי בה כי מגליא מילתא דפשע בה פטור. דהא מהכא דרשין טוען טענת גנב מדכתיב אס לא ימנע הגנב אלף הוא עלמנו גנבו וזה שפשע בה לא גנבו: **בגזלן שמועין טענת גנב וחזר וטען טענת אבד.** ואיפכא לא מלי למימר דלס כן לא מחייב כפל כדאמר לעיל שזכר יא יד בעלים בשבועה ראשונה והכי פירושו וחזר וטען טענת אבד ואומר מה שנשבעתי שנגנז לא כי אלף אבד והיה לי ליטבע שאבד אלף אין לפרש שאמר אחר שבועה אבד שא"כ לא ה"מ למפטרי נפשיה באבד כיון שהיא ברשותו בשעה שנשבע דלחיהא שעה שנשבע לשקר מתחייב באונסין ולא מחייב אהך שבועה חומש ואשם דלא היא כפירת ממון אלף כשזבעת צטויו בעלמא:

ובאו

כי מיגליא מילתא דפשע בה פטור מכפל אף שבועה שלא שלחתי בה יד כי מיגליא מילתא דשלח בה יד פטור מכפל בעי רמי בר חמא ממון המחייבו כפל פוטרו מן החומש או דלמא שבועה המחייבתו כפל פוטרתו מן החומש דיכי דמי כגון שטען טענת גנב ונשבע וחזר וטען טענת אבד ונשבע

צריכין כפירה במקצת והודאה במקצת ואלו הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשובר אמר רבא מאי טעמא דרמי בר חמא שומר חנם בהדיא כתיב ביה יכי הוא זה שומר שכר יליף נתינה נתינה משומר חנם שואל² וכו' ישאל וי"ו מוסיף על ענין ראשון שוכר אי למ"ד בשומר שכר היינו שומר שכר אי למ"ד בשומר חנם היינו שומר חנם וא"ר חייא בר יוסף הטוען טענת גנב בפקדון אינו חייב עד שישלח בו יד מאי טעמא⁶ ונקרר בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו מכלל דאי שלח בה יד מיחייב למימרא דבשלח בה יד עסקינן אמר להו ר' חייא בר אבא הכי א"ר יוחנן בעומדת על אבוסה שנו א"ל ר' זירא לר' חייא בר אבא דוקא בעומדת על אבוסה קאמר אבל שלח בה יד קנה ושבועה לא מהניא ביה כלום או דלמא אפי' עומדת על אבוסה קאמר א"ל זו לא שמעתי כיוצא בה שמעתי דא"ר אסי א"ר יוחנן הטוען טענת אבד ונשבע וחזר וטען טענת גנב ונשבע ובאו עדים פטור מ"מ לאו משום דקנה בשבועה ראשונה א"ל לא הואיל ויצא ידי בעלים בשבועה ראשונה איתמר נמי א"ר אבין א"ר אילעא א"ר יוחנן הטוען טענת אבידה בפקדון ונשבע וחזר וטען טענת גניבה ונשבע ובאו עדים פטור הואיל ויצא ידי בעלים בשבועה ראשונה אמר רב ששת הטוען טענת גנב בפקדון כיון ששלח בו יד פטור מאי טעמא הכי קאמר רחמנא ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו וגו' הא שלח ידו פטור אמר ליה רב נחמן והלא⁶ שלש שבועות משיבועין אותו שבועה שלא פשעתי בה שבועה שלא שלחתי בה יד שבועה שאינה ברשותי מאי דשבועה שלא שלחתי בה יד דומיא דשבועה שאינה ברשותי מה שבועה שאינה ברשותי כי מיגליא מילתא דאיתיה ברשותיה חייב אף שבועה שלא שלחתי בה יד כי מיגליא מילתא דשלח בה יד חייב אמר ליה לא שבועה שלא שלחתי בה יד דומיא דשלא פשעתי בה מה שבועה שלא פשעתי בה פטור מכפל אף שבועה שלא שלחתי בה יד כי מיגליא מילתא דשלח בה יד פטור מכפל בעי רמי בר חמא ממון המחייבו כפל פוטרו מן החומש או דלמא שבועה המחייבתו כפל פוטרתו מן החומש דיכי דמי כגון שטען טענת גנב ונשבע וחזר וטען טענת אבד ונשבע ובאו

צריכין כפירה במקצת והודאה במקצת. קודם שיתחייבו שבועה ואם נשבעו בלא כפירה והודאה אין שבועתו של ש"ח כלום ולא מחייבתו כפל ודרמי בר חמא פליג אדרבי חייא בר יוסף: פרשה ראשונה נאמרה בש"ח ושניה בשומר שכר: **שוכר.** פלוגתא דר"מ ורבי יהודה לעיל (דף טז): **אינו חייב.** כפל: **עד שישלח**

בה יד. קודם שבועה כגון שעשה בה מלאכה: ה"ג **דאמר קרא ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו למימרא.** דהאי דכתיב בתריה אשר ישעיון אלהים וגו': **ששאלה** **בה יד עסקינן.** דנמנעא רשע זכך שנשבע לשקר שהרי שלח בה יד: **בעומדת על אבוסה.** שלא שלח בה יד שנו דחייב כפל: **אלף שלח בה יד.** קודם שבועה קנאה בתורת גזילה ושומר חנם אינו נעשה גנב אלף בטענת גנב וזה קודם שטען טענת גנב קנאה וקמה ליה ברשותיה שאם מתה ישלמנה ואשתמחא דכי כבר דידיה קא כפר: או דלמא אפילו עומדת על אבוסה קאמר. וכל שכן

כי שלח בה יד דכתיב קאי קרא כדאמר ר' חייא בר יוסף: **הטוען טענת אבידה ונשבע.** ל"ג והודה: **פטור.** מן הכפל: **מ"ט לאו משום דקנה שבועה ראשונה.** להתחייב באונסין כדרך ששת דאמר לעיל [קה]: הכופר בפקדון נעשה עליו גזלן אפי' בלא שבועה והיכא דאשבע כל שכן דכ"ע מודו. אלמא כיון דקמה ליה ברשותיה כי כבר דידיה קא כפר ולא מחייב ליה כפל וה"ה לשולח בה יד כיון דפשעטא לן צפי המפקיד (צ"מ מה): דקמה ליה ברשותיה תו לא מחייב עליה כפל: לא. התם לאו משום דקמה ליה ברשותיה הוא אלף הואיל ויכא שומר זה יד בעלים בשבועה ראשונה שמצית דין ראשון נסתלק מידם ושבועה אחרונה זו לאו שבעת הדיינים הוא לחייבו כפל מחויב שבועה לבעלים: **כיון ששלח בה יד.** קודם שבועה: **ה"ק אס לא שלח.** ונקרב בעל הבית וקיימא לן בהמפקיד (טז) דהאי ונקרב לשבועה הוא וכתבי בתריה ישלם שנים אס נמנעא רשע: **הא שלח יד פטור.** מכל הדין הזה: **שלא שבועות משביעין.** את שומר חנם האומר נגנבה: **שבועה שלא פשעתי.** בשמירתו כשנגנבה דאי פשע בה חייב דכתיב ט על כל דבר פשע: **שבועה שלא שלחתי בה יד.** ליהנות בה קודם לכן דאס שלח בה יד קמה ליה ברשותיה דנעשה גזלן עליה ומחייב באונסין וכ"ש בגניבה ואבידה: כי מגליא מילתא דאיתיה ברשותיה והוא גנב עליה מחייב כפל דהיינו טוען טענת גנב: **אף שבועה שלא שלחתי בה יד.** כי משתמחא שקרן נמי

כפל משום שבועה שאין ברשותו: כי מגליא מילתא דפשע בה. ונגנבה: **פטור מכפל.** דהא אינו גנב עליה: **אף שבועה דשלח בה יד כי מגליא מילתא דשלח בה יד פטור מכפל.** אפילו עדיין היא אלף: **בעי רמי בר חמא.** דקיימא לן בפרק מרובה (לעיל דף קז טה): ממון שאין משתלם בראש דאיכא כפל בהדיא אין מוסיף חומש ולעיל (דף קז טז.) נמי תנינן לה אס משבחו עדים הודה משלם תשלומי כפל ואשם אבל חומש לא מאן פטרי ליה מחומשא ממונא או שבועה: והיכי דמי. כלומר למאי נ"מ כגון שטען טענת גנב כו':

ובאו

(א) צ"מ א. (ב) [שמות כב], (ג) ועי' מוס' צ"מ א. ד"ה שבועה.

תורה אור השלם

1. על כל דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה על כל אבדה אשר יאמר פי הוא זה עד האלהים יבא דבר שיהיה אשר ישיען אלהים ישלם שנים לרעהו: שמות כב ח 2. וכי ישאל איש מעם רעהו ויגשבר או מת בעליו אין עמו שלם ישלם: שמות כב יג 3. אם לא ימצא הגבב האלהים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו: שמות כב ז

הגהות הב"ח

(א) גמ' מאי טעמא דאמר קרא ונקרב: (ב) רש"י ד"ה לא התם וכו' לחייבו כפל ואי קשיא הא דאמרין לעיל השביעי עליו ה' פעמים בין בפני ב"ד בין שלא בפני ב"ד חייב על כל אחת ואחת והכא אמרין פטור איכא לתרובי דהתם ודאי חייב דהא בקרבן שבועה קמייירי ולא שני לן בין בפני ב"ד בין שלא בפני ב"ד דסתמא כתיב מכל אשר ישבע עליו לשקר וגו' אבל הכא בכפל קאמר דפטור דהא שבועה בתרייתא לאו שבועת הדיינים היא ואע"פ שנעשית בב"ד שלא היה להם לב"ד להשביעו שהרי כבר נפטור מכפל משבועה ראשונה דטוען טענת אבידה ונשבע לא משלם כפל וכפל לא משלם אלא בשברעת לשבועה לשלם שנים ואין אלהים אלא דיין לא היה מחויב שבועה לבעלים כ"ל:

ובאו